

Vol 4 Issue 6 Dec 2014

ISSN No :2231-5063

International Multidisciplinary
Research Journal

Golden Research
Thoughts

Chief Editor
Dr.Tukaram Narayan Shinde

Publisher
Mrs.Laxmi Ashok Yakkaldevi

Associate Editor
Dr.Rajani Dalvi

Honorary
Mr.Ashok Yakkaldevi

Welcome to GRT

RNI MAHMUL/2011/38595

ISSN No.2231-5063

Golden Research Thoughts Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial board. Readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

International Advisory Board

Flávio de São Pedro Filho Federal University of Rondonia, Brazil	Mohammad Hailat Dept. of Mathematical Sciences, University of South Carolina Aiken	Hasan Baktir English Language and Literature Department, Kayseri
Kamani Perera Regional Center For Strategic Studies, Sri Lanka	Abdullah Sabbagh Engineering Studies, Sydney	Ghayoor Abbas Chotana Dept of Chemistry, Lahore University of Management Sciences[PK]
Janaki Sinnasamy Librarian, University of Malaya	Ecaterina Patrascu Spiru Haret University, Bucharest	Anna Maria Constantinovici AL. I. Cuza University, Romania
Romona Mihaila Spiru Haret University, Romania	Loredana Bosca Spiru Haret University, Romania	Ilie Pinteau, Spiru Haret University, Romania
Delia Serbescu Spiru Haret University, Bucharest, Romania	Fabricio Moraes de Almeida Federal University of Rondonia, Brazil	Xiaohua Yang PhD, USA
Anurag Misra DBS College, Kanpur	George - Calin SERITAN Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences AL. I. Cuza University, IasiMore
Titus PopPhD, Partium Christian University, Oradea,Romania		

Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade ASP College Devrukh,Ratnagiri,MS India	Iresh Swami Ex - VC. Solapur University, Solapur	Rajendra Shendge Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur
R. R. Patil Head Geology Department Solapur University,Solapur	N.S. Dhaygude Ex. Prin. Dayanand College, Solapur	R. R. Yaliker Director Managment Institute, Solapur
Rama Bhosale Prin. and Jt. Director Higher Education, Panvel	Narendra Kadu Jt. Director Higher Education, Pune	Umesh Rajderkar Head Humanities & Social Science YCMOU,Nashik
Salve R. N. Department of Sociology, Shivaji University,Kolhapur	K. M. Bhandarkar Praful Patel College of Education, Gondia	S. R. Pandya Head Education Dept. Mumbai University, Mumbai
Govind P. Shinde Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai	Sonal Singh Vikram University, Ujjain	Alka Darshan Shrivastava Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar
Chakane Sanjay Dnyaneshwar Arts, Science & Commerce College, Indapur, Pune	G. P. Patankar S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka	Rahul Shriram Sudke Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore
Awadhesh Kumar Shirotriya Secretary,Play India Play,Meerut(U.P.)	Maj. S. Bakhtiar Choudhary Director,Hyderabad AP India.	S.KANNAN Annamalai University,TN
	S.Parvathi Devi Ph.D.-University of Allahabad	Satish Kumar Kalhotra Maulana Azad National Urdu University
	Sonal Singh, Vikram University, Ujjain	

Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.aygrt.isrj.org

घटना, प्रसंगाचे साक्षात प्रकटीकरण व्यक्तिमनातील उत्कट भावनांचे तरल अविष्करण, संघर्षमय प्रसंगांचे नाटयमय दर्शन, निरवळ मराठी भाषेच्या आधाराने निवेदन केलेले प्रवाही स्वरूप इत्यादी काव्यगुणांची प्रकर्षाने धवळ्यात निर्मिती होते “त्यामुळेच आद्य कवयित्रीच नव्हे तर आद्य कथाकर्ती हे स्थानही महदंबेकडे चालून येते”.

‘कथाकर्ती’ म्हणजे ‘कथा काव्याची कर्ती’ हे सर्व प्रथम लक्षात घ्यायला हवे. समग्र धवळ्यांतून सहज सौंदर्याने नटलेले एक कथाकाव्य साकार झालेले आहे. प्रसंगचित्रण व व्यक्ति चित्रण ही या कथाकाव्याची दोन मुख्य अंगे आहेत. धवळ्यांच्या ठिकाणी या दोन्ही अंगांच्या बाबतीत अकृत्रिम साधेपणा हा प्रमुख गुण आहे.

प्रसंगचित्रणाबरोबरच रुक्मिणी, श्रीकृष्ण, बळीराम, सुदेव, रुक्मी, भीमकराजा, रुक्मिणीच्या सख्या इत्यादी व्यक्तींच्या मनाचे विविध तरंग प्रसंगाच्या अनुरोधानेच मोजक्या शब्दांत उलगडून दाखविलेले आहेत. सुरुवातीला ‘श्री सर्वेश्वराचे सीरी धरुनिया चरण। मग धवळी गाईन गोविंदुराणा ।। असे नमन करुन एकदम ‘जेणे रुक्मिणी हरियली तेणे पवाडे केले बहुत पाविजे परमगती भक्ती आइकतां श्रीकृष्ण चरित्र’ असा कथेच्या गाभ्याला हात घातलेला आहे. आणि पुढे सगळी कथा, मुळीच फापट पसारा न करता सरळ साध्या हृदय संगम रीतीने सांगितलेली आहे. कथेचा वाहता ओघ ‘ब्रम्हदिकां दुर्लभ त्याचे अर्ध अंग पातली हे कुंवरी’ या शेवटच्या ओळीत समारोप करण्यात आलेला आहे. म्हणूनच “तिचे काव्य कर्तव्य लक्षात घेऊन, तिच्या व्यक्तिवाचक आद्य मराठी कवयित्री हे स्तुतिसुमन वाहिलेले आहे. मराठीतील कथा, काव्य, लेखन करणारी पहिली स्त्री हा बहूमान महदंबेचा आहे” रुक्मिणी स्वयंवराची ही कथा पुढे मराठीत अनेक कवींनी आवळिलेली आहे. पण मराठीत ही कथा स्वतंत्रपणे प्रथमच आणण्याचे श्रेय महदाईसेचे आहे.

धवळ्यातील रुक्मिणी स्वयंवर कथा ही एका संवेदनशील प्रतिभावंत स्त्रीमनाची आहे. श्रीकृष्ण मिलनप्रसंगी संभ्रम, लज्जा, विनयशीलता, भारलेपणा, प्रीतीव भक्ती इत्यादी संमिश्र भावनांचा समूह सादर करण्यात महदाईसाच्या स्त्री मनाची संवेदना मुळात सार्थकी लागली आहे. जणू धवळे हे महदाईसेसाठीच वा महदंबा धवळ्यासाठीच जन्मली होती. “आद्य मराठी कवयित्री म्हणून महदंबेचा जो विशेषत्वाने गौरव केला जातो ती महदंबा अथवा महदाईसा ही महानुभाव पंथाने मराठी काव्याला दिलेली अनन्यसाधारण एक देणगी होय”.

मराठी कवयित्रींच्या कवितेचा प्रवास महदंबेच्या ‘धवळ्यापासून’ होतो. आजच्या ‘स्त्रीवादी’ कवितेची प्राथमिक बीज आपल्याला महदंबेच्या कवितेत शोधता येईल. स्त्री-मनाचा एका स्त्रीने घेतलेला वेध अपूर्व असा आहे. एकूण मराठी कवितेत या धवळ्याचे महत्वपूर्ण योगदान ठरलेले आहे.

निष्कर्ष

- मराठीतील कवयित्रींच्या कवितेचा प्रारंभ महदंबेच्या धवळ्यानी झालेला आहे.
- महानुभाव साहित्याने मराठी गद्य व चरित्र वाङ्मयाचा पाया घातला.
- महानुभाव साहित्य गद्य व पद्य अशा दोन्ही प्रकारांत असून खंडकाव्य, भावकाव्य, कथाकाव्य आदी तथा काव्य कवितेचे प्रकार दिसून येतात.
- संस्कृतमध्ये अडकून पडलेले पारंपारिक तत्वज्ञान, मराठी भाषेतून सांगण्याचे लोकोत्तर कार्य महानुभावानी केले.
- महानुभाव संप्रदाय हा व्यक्तिपूजक संप्रदाय आहे.

संदर्भ

1. ‘स्मरणिका’ औरंगाबाद जिल्हा महानुभाव समिती 22 सप्टेंबर 99-पाटील एम.एल.
2. पठाण यु.म.(1973), ‘महानुभाव साहित्य संशोधन’ खंड-1, म.वि.औरंगाबाद
3. सुशीला सोलापुरे (2007), महदंबेचे धवळे, कैलास पब्लीकेशन, औरंगाबाद
4. ठाकरे स्मिता, (2002), लीळाचरित्र : संशोधन समीक्षा, ओंकार प्रकाशन, अमरावती
5. तुळपुळे, शं.गो., महानुभाव पंथ व त्याचे वाङ्मय

Publish Research Article International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper, Summary of Research Project, Theses, Books and Book Review for publication, you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed, India

- * International Scientific Journal Consortium
- * OPEN J-GATE

Associated and Indexed, USA

- EBSCO
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Database
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database
- Directory Of Research Journal Indexing

Golden Research Thoughts
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005, Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.aygrt.isrj.org